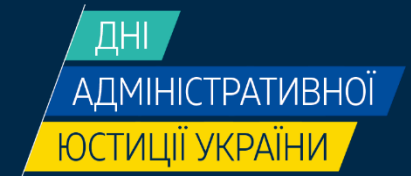

Верховний
Суд

системі
адміністративних
судів

СУДОВІ РІШЕННЯ ВЕРХОВНОГО СУДУ У ЗРАЗКОВИХ СПРАВАХ (2017–2022)

Про перерахунок та виплату пенсії пенсіонерам органів внутрішніх справ з урахуванням грошового забезпечення поліцейських

Справа № 820/6514/17

Рішення КАС ВС від 15.02.2018 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/72290243>

В апеляційному порядку не переглядалось

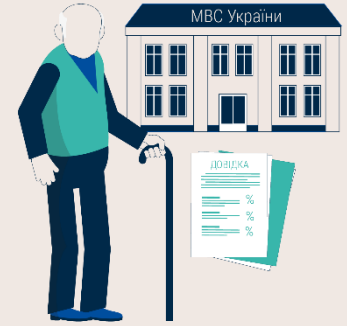
ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>позивач – пенсіонер органів внутрішніх справ</p> <p>відповідач – територіальний орган ПФУ</p> <p>предмет спору – бездіяльність відповідача (відмова вчинити дії) щодо перерахунку та виплати пенсії пенсіонеру органів внутрішніх справ з 01.01.2016 згідно із Законом України від 23.12.2015 № 900-VIII «Про внесення змін до деяких законів України щодо забезпечення гарантій соціального захисту колишніх працівників органів внутрішніх справ України та членів їх сімей», статтю 63 Закону України від 09.04.1992 № 2262-XII «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», постановою КМУ від 11.11.2015 № 988 «Про грошове забезпечення поліцейських Національної поліції», на підставі наданих відповідними органами / особою-пенсіонером довідок про розмір грошового забезпечення з дотриманням Порядку проведення перерахунку пенсій, призначених відповідно до Закону № 2262-XII, затвердженого постановою КМУ від 13.02.2008 № 45</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>Зміна грошового забезпечення поліцейських, яке за своїми складовими є ідентичним складовим колишніх працівників міліції, але за розміром більшим, є безумовною підставою для перерахунку пенсії позивача як колишнього працівника міліції</p>

Про складання Ліквідаційною комісією територіального управління МВС України довідки для перерахунку пенсій пенсіонерам органів внутрішніх справ

Справа № 802/2196/17-а

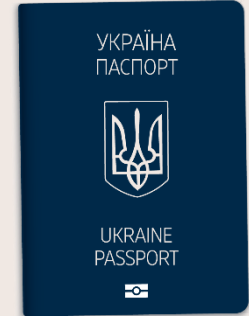
Рішення КАС ВС від 12.03.2018 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/72694799>

Постанова ВП ВС від 12.12.2018 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/79112740>

ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>позивач – пенсіонер органів внутрішніх справ</p> <p>відповідач – Ліквідаційна комісія територіального управління МВС України</p> <p>третя особа – територіальний орган ПФУ</p> <p>предмет спору – зобов'язання відповідача виготовити та направити до територіального органу ПФУ нову довідку про розмір грошового забезпечення</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>Якщо надбавка за виконання особливо важливих завдань, яку отримував позивач, на момент виникнення у нього права на перерахунок пенсії не виплачувалася, то цю надбавку не належить указувати в довідці про розмір грошового забезпечення. Розмір премії для перерахунку пенсій ураховується в середньому розмірі, що фактично виплачений за місяць, в якому виникло право на перерахунок пенсії за відповідною посадою</p>

Про оформлення паспорта громадянина України

Справа № 806/3265/17

Рішення КАС ВС від 26.03.2018 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/73139306>

Постанова ВП ВС від 19.09.2018 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/76822787>

ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>позивач – фізична особа – громадянин України</p> <hr/> <p>відповідач – територіальний орган ДМСУ</p> <hr/> <p>предмет спору – вимоги щодо неправомірної відмови відповідача у видачі паспорта громадянина України у формі книжечки у зв'язку з ненаданням особою згоди на обробку персональних даних та зобов'язання відповідача видати позивачеві такий паспорт</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>Реалізація державних функцій має здійснюватися без примушення людини до надання згоди на обробку персональних даних, а їх обробка, як і раніше, – у межах і відповідно до тих законів України, на підставі яких виникають правовідносини між громадянами та державою. Упровадження новітніх технологій не повинно бути безальтернативним і примусовим. Ті, хто відмовляються приймати ці технології, повинні мати альтернативу – використання традиційних методів ідентифікації особи. Отже, паспорт громадянина України у формі книжечки та паспорт громадянина України у формі картки з безконтактним електронним носієм є альтернативними документами ідентифікації особи</p>

Про нарахування пені та штрафів платникам податків, розташованих у зоні АТО

Справа № 812/292/18

Рішення КАС ВС від 30.03.2018 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/73108956>

Постанова ВП ВС від 06.11.2018 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77911136>

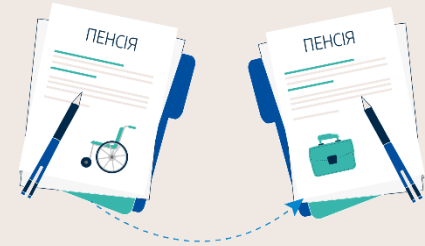
ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>позивач – платник єдиного внеску, визначений статтею 4 Закону № 2464-VI</p> <hr/> <p>відповідач – органи доходів і зборів</p> <hr/> <p>предмет спору – рішення про застосування штрафних санкцій та/або нарахування пені за невиконання обов'язків платника єдиного внеску в період із 14.04.2014 до закінчення антитерористичної операції на підставі частини десятої та пункту 2 частини одинадцятої статті 25 Закону № 2464-VI, а також перебування позивачів як платників єдиного внеску на обліку в органах доходів і зборів, розташованих на території населених пунктів, визначених переліком, зазначеним у статті 2 Закону України від 02.09.2014 № 1669-VII «Про тимчасові заходи на період проведення антитерористичної операції», де проводилася антитерористична операція, розпочата відповідно до Указу Президента України від 14.04.2014 № 405/2014</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>Перебування платників ЄСВ на обліку в органах доходів і зборів, розташованих на території населених пунктів, де проводилася антитерористична операція, є підставою для зупинення застосування до таких платників заходів впливу та стягнення і відповідальності за порушення Закону України від 08.07.2010 № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування», який не скасовує обов'язків таких платників, а надає можливість на період антитерористичної операції не виконувати їх у встановлені строки (своєчасно) та в повному обсязі. Звільнення від відповідальності передбачено безпосередньо у законі та в силу його прямої дії не потребує додаткового звернення, оскільки норма встановлює «незастосування відповідальності, штрафних і фінансових санкцій» та адресована насамперед особам, які наділені повноваженнями щодо застосування відповідальності, штрафних і фінансових санкцій</p>

Про переведення з пенсії по інвалідності на пенсію державного службовця

Справа № 822/524/18

Рішення КАС ВС від 04.04.2018 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/73194559>

Постанова ВП ВС від 13.02.2019 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/80147824>

ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>позивач – особа, яка займає (або займала) посаду державної служби та якій встановлена інвалідність</p> <hr/> <p>відповідач – територіальний орган ПФУ</p> <hr/> <p>предмет спору – вимога зобов'язати відповідача призначити пенсію по інвалідності державного службовця відповідно до статті 37 Закону № 3723-XII</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>Право державного службовця, якому встановлена інвалідність, на призначення пенсії відповідно до статті 37 Закону України від 16.12.1993 № N 3723-XII «Про державну службу» пов'язане лише з певним стажем роботи особи на посаді державного службовця. Жодних додаткових умов для призначення такої пенсії не встановлено. Закон не пов'язує нарахування пенсії по інвалідності з такою умовою, як досягнення певного віку</p>

Про видачу органами прокуратури довідки про заробітну плату для перерахунку пенсії

Справа № 825/506/18

Рішення КАС ВС від 16.04.2018 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/73737741>

Постанова ВП ВС від 23.10.2019 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/85776329>

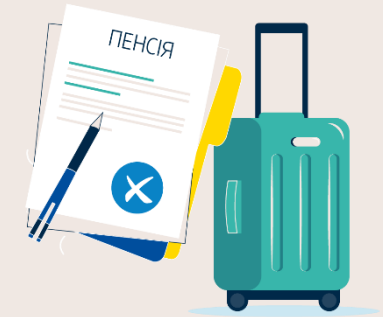
ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>позивач – особа, якій призначено пенсію за вислугу років відповідно до Закону України від 05.11.1991 № 1789-XII «Про прокуратуру»</p> <p>відповідач – орган прокуратури</p> <p>предмет спору – визнання неправомірними дій прокуратури щодо відмови у видачі довідки про заробітну плату за посадою, з якої пенсіонеру було призначено пенсію, для подання до органів ПФУ у зв'язку з підвищенням заробітної плати працівникам органів прокуратури згідно з постановою КМУ № 657, та зобов'язання видати таку довідку</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>Орган прокуратури, в якому до виходу на пенсію працював заявник, зобов'язаний видати довідку про заробітну плату для перерахунку пенсії на підставі закону, який діє й передбачає право, умови та підстави її перерахунку. Відмова органу прокуратури видати таку довідку не є протиправною, коли закон про право, форми і види пенсійного забезпечення на час звернення із заявою не передбачає підстав, умов та порядку перерахунку пенсії і у зв'язку із цим не встановлює загальнообов'язкових положень про форму, зміст і механізм її видання. Право на перерахунок пенсії не може і не має залежати від механізму його реалізації, тому якщо закон не унормовує порядок видачі довідки про заробітну плату, відмова у видачі такого документа із посиланням на відсутність нормативного акта про порядок і умови видачі довідки має визнаватися протиправною</p>

Про припинення виплати пенсії внутрішньо переміщеній особі

Справа № 805/402/18

Рішення КАС ВС від 03.05.2018 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/73869341>

Постанова ВП ВС від 04.09.2018 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/76945461>

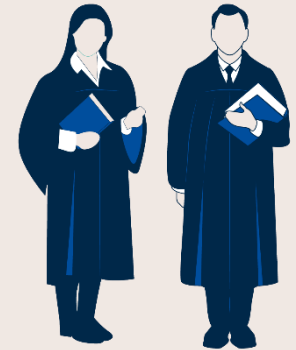
ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>позивач – пенсіонер, якому / якій призначено пенсію згідно із Законом № 1058-IV та який / яка є внутрішньо переміщеною особою</p> <p>відповідач – територіальний орган ПФУ</p> <p>спір виник з аналогічних підстав у відносинах, що регулюються одними нормами права (у зв'язку з припиненням територіальними органами ПФУ виплати пенсії внутрішньо переміщеним особам з підстав, які не передбачені пунктами 1, 3–5 частини першої статті 49 Закону № 1058-IV)</p> <p>позивачі заявили аналогічні позовні вимоги (по-різному висловлені, але однакові по суті: визнати неправомірними дії щодо припинення виплати пенсії та зобов'язати відповідача відновити виплату пенсії)</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>Перелік підстав припинення виплати пенсії, визначений Законом України від 09.07.2003 № 1058-IV «Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування», є вичерпним та передбачає можливість припинення виплати пенсії з інших підстав лише у випадках, передбачених законом. Водночас цим Законом не передбачено такої підстави припинення або призупинення виплати пенсії, як проведення верифікації за списками СБУ з підстав перевірки місця фактичного проживання внутрішньо переміщеної особи. Непідтвердження фактичного місця проживання такої особи не є передбаченою законом підставою для припинення виплати пенсії, а постанова КМУ від 08.06.2016 № 365 є підзаконним нормативно-правовим актом, який обмежує встановлене законодавством право на отримання пенсії позивачем</p>

Про перерахунок щомісячного довічного грошового утримання судді, який вийшов у відставку до набрання чинності Законом України від 02.06.2016 № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів»

Справа № 0640/3835/18

Рішення КАС ВС від 01.11.2018 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/77586339>

Постанова ВП ВС від 13.05.2020 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/90458918>

ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>позивач – суддя у відставці (рішення про відставку позивача з посади судді прийнято уповноваженим органом до 30.09.2016), який не проходив кваліфікаційне оцінювання</p> <hr/> <p>відповідач – територіальний орган ПФУ</p> <hr/> <p>предмет спору – перерахунок розміру щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці відповідно до Закону України від 02.06.2016 № 1401-VIII «Про внесення змін до Конституції України (щодо правосуддя)» та Закону № 1402-VIII</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>Для перерахунку щомісячного довічного грошового утримання судді, який вийшов у відставку до набрання чинності Законом № 1402-VIII, тобто до 30.09.2016, у разі зміни розміру складових суддівської винагороди судді, який працює на відповідній посаді, «відповідною» є посада судді, який працює в тому самому суді до проходження кваліфікаційного оцінювання та отримує суддівську винагороду, визначену відповідно до положень статті 133 Закону України від 07.07.2010 № 2453-VI «Про судоустрій і статус суддів»</p>

Про нарахування та виплату підвищення до пенсії непрацюючим пенсіонерам, які проживають на території радіоактивного забруднення

Справа № 240/4937/18

Рішення КАС ВС від 21.01.2019 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/79388117>

Постанова ВП ВС від 18.03.2020 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88952401>

ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>позивач – непрацюючий пенсіонер, який проживає на території радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи</p> <p>відповідач – територіальний орган ПФУ</p> <p>предмет спору – нарахування та виплата із 17.07.2018 підвищення до пенсії непрацюючим пенсіонерам, які проживають на території радіоактивного забруднення, в розмірі, визначеному частиною другою статті 39 Закону № 796-XII, у редакції, чинній до 01.01.2015</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>Непрацюючий пенсіонер, який проживає на території радіоактивного забруднення, з 17.07.2018 – моменту набрання законної сили Рішенням КСУ № 6-р/2018 має право на щомісячне отримання підвищення до пенсії у розмірі двох мінімальних заробітних плат, як установлено статтею 39 Закону України від 28.02.1991 № 796-XII «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи»</p>

Про нарахування та виплату щомісячної грошової допомоги у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва та особистого підсобного господарства

Справа № 240/4946/18

Рішення КАС ВС від 21.01.2019 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/79349431>

Постанова ВП ВС від 11.12.2019 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/86877145>

ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>позивач – особа, яка має статус особи, що постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи та проживає в населеному пункті, жителям якого з 01.04.1991 виплачується щомісячна грошова допомога у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва і особистого підсобного господарства, згідно з додатком 2 до постанови КМ УРСР від 23.07.1991 № 106</p> <hr/> <p>відповідач – УСЗН районної державної адміністрації, на обліку якого перебуває позивач</p> <hr/> <p>предмет спору – нарахування та виплата щомісячної грошової допомоги у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва та особистого підсобного господарства, встановленої статтею 37 Закону № 796-XII</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>Особи, які постраждали внаслідок аварії на Чорнобильській АЕС, з моменту ухвалення КСУ Рішення від 17.07.2018 № 6-р/2018 мають право на нарахування та виплату щомісячної грошової допомоги у зв'язку з обмеженням споживання продуктів харчування місцевого виробництва та особистого підсобного господарства, встановленої статтею 37 Закону України від 28.02.1991 № 796-XII «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», в розмірі, що дорівнює 40 % від прожиткового мінімуму для працездатних осіб, встановленого на 1 січня календарного року</p>

Про змінну величину при перерахунку пенсії військовослужбовців за вислугу років

Справа № 240/5401/18

Рішення КАС ВС від 04.02.2019 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/79615886>

Постанова ВП ВС від 16.10.2019 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/85174587>

ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>позивач – особа, якій призначено пенсію за вислугу років відповідно до Закону України від 09.04.1992 № 2262-XII «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»</p> <hr/> <p>відповідач – територіальний орган ПФУ</p> <hr/> <p>предмет спору – зміна відсоткового значення розміру пенсії при здійсненні її перерахунку з 01.01.2018 на підставі постанови КМУ №103 у зв'язку з підвищенням сум грошового забезпечення, що визначені станом на 01.03.2018 відповідно до постанови КМУ №704</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>Процедури призначення та перерахунку пенсії є різними за змістом і механізмом їх проведення. При перерахунку пенсії військовослужбовців за вислугу років змінною величиною є лише розмір грошового забезпечення, натомість відсоткове значення розміру основної пенсії, яке обчислювалося при її призначенні відповідно до наявної у позивача вислуги років, є незмінним</p>

Про обсяг прав органів Пенсійного фонду України під час перевірки довідки про розмір грошового забезпечення для перерахунку пенсії військовослужбовцю

Справа № 240/6263/18

Рішення КАС ВС від 13.03.2019 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/80482567>

Постанова ВП ВС від 19.02.2020 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88168813>

ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>позивач – особа, звільнена з військової служби, яка отримує пенсію відповідно до Закону України від 09.04.1992 № 2262-XII «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»</p> <hr/> <p>відповідач – територіальний орган ПФУ</p> <hr/> <p>предмет спору – бездіяльність відповідача щодо перерахунку пенсії з 01.01.2018 з урахуванням у складі грошового забезпечення для обчислення пенсії середньомісячної суми додаткових видів грошового забезпечення</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>Алгоритм дій державних органів під час проведення перерахунку пенсій відповідно до чинного законодавства передбачає, що головні управління ПФУ здійснюють перерахунок пенсії на підставі довідок, що надійшли від обласних військових комісаріатів, в яких визначено розмір грошового забезпечення для такого перерахунку. Органи ПФУ мають право перевіряти правильність складення довідок щодо формального змісту, однак права самостійно визначати складові та розмір грошового забезпечення осіб, пенсії яких підлягають перерахунку, не мають</p>

Про грошову компенсацію за невикористані дні додаткової відпустки учаснику бойових дій

Справа № 620/4218/18

Рішення КАС ВС від 16.05.2019 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/81798649>

Постанова ВП ВС від 21.08.2019 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/84153019>

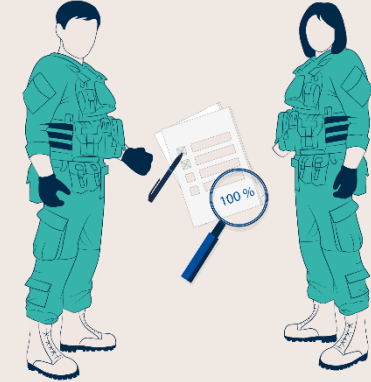
ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	позивач – фізична особа – учасник бойових дій, звільнений з військової служби
	відповідач – військова частина, в якій позивач перебував на забезпеченні
	підстави спору: а) фактичні – відносини, які виникли між учасником бойових дій і військовою частиною щодо проходження ним публічної (військової) служби, ненарахування та невиплати грошової компенсації відпустки як учаснику бойових дій; б) нормативні – норми права, які регулюють відносини між позивачем і відповідачем щодо проходження публічної (військової) служби, набуття статусу учасника бойових дій, нарахування та виплати грошової компенсації відпустки як учаснику бойових дій. Такими нормами права є: стаття 4 Закону України від 15.11.1996 № 504/96-ВР «Про відпустки», статті 5, 12 Закону України від 22.10.1993 № 3551-XII «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», стаття 101 Закону України від 20.12.1991 № 2011-XII «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», стаття 1 Закону України від 21.10.1993 № 3543-XII «Про мобілізаційну підготовку та мобілізацію»
	предмет спору: а) протиправна бездіяльність військової частини щодо ненарахування та невиплати грошової компенсації при звільненні за невикористані календарні дні додаткової відпустки, передбаченої пунктом 12 частини першої статті 12 Закону № 3551-XII, у період, визначений підпунктами 17–18 статті 101 Закону № 2011-XII; б) стягнення невиплаченої грошової компенсації при звільненні за невикористані календарні дні додаткової відпустки, передбаченої пунктом 12 частини першої статті 12 Закону № 3551-XII у період, визначений підпунктами 17–18 статті 101 Закону № 2011-XII
	відносини, що регулюються одними нормами права – відносини, які виникли між учасником бойових дій і військовою частиною щодо проходження ним публічної (військової) служби та які регулюються нормами законів № 504/96-ВР, № 3551-XII, № 2011-XII, № 3543-XII
позивачами заявлено аналогічні вимоги: а) визнати протиправною бездіяльність військової частини щодо ненарахування та невиплати грошової компенсації відпустки як учаснику бойових дій; б) зобов'язати військову частину нарахувати та виплатити грошову компенсацію за невикористані календарні дні додаткової відпустки як учаснику бойових дій	
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	Припинення відпустки учасником бойових дій на час особливого періоду не означає припинення права на відпустку, яке (тобто право на відпустку) може бути реалізовано в один із таких двох способів: 1) безпосереднє надання особі відпустки після закінчення особливого періоду, який може тривати невизначений термін; 2) грошова компенсація відпустки особі

Про виплату пенсії військовослужбовцям з урахуванням 100 % суми її підвищення

Справа № 160/3586/19

Рішення КАС ВС від 06.08.2019 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/83494363>

Постанова ВП ВС від 11.03.2020 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88601598>

ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>позивач – особа, звільнена з військової служби, яка отримує пенсію відповідно до Закону України від 09.04.1992 № 2262-XII «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служб, та деяких інших осіб»</p> <hr/> <p>відповідач – територіальний орган ПФУ</p> <hr/> <p>спір виник з аналогічних підстав у відносинах, що регулюються одними нормами права (у зв'язку з неперерахунком та невиплатою (із врахуванням раніше виплачених сум) пенсії позивачеві з 05.03.2019 з урахуванням 100 % суми підвищення пенсії, визначеного станом на 01.03.2018)</p> <hr/> <p>позивачі заявили аналогічні позовні вимоги (по-різному висловлені, але однакові по суті: визнати протиправною бездіяльність та зобов'язати відповідача провести перерахунок та виплату (із врахуванням раніше виплачених сум) пенсії з 05.03.2019 з урахуванням 100 % суми підвищення пенсії, визначеного станом на 01.03.2018)</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>Наявність у КМУ права встановлювати «порядок перерахунку пенсії» не є тотожним праву встановлювати «строки перерахунку пенсії», «строки виплати пенсії». Підставою для проведення перерахунку пенсії є фактична зміна розміру хоча б одного з видів грошового забезпечення відповідних категорій військовослужбовців, проведена на підставі рішення суб'єкта владних повноважень, наділеного правом установлювати чи змінювати види грошового забезпечення військовослужбовців</p>

Про сплату єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування фізичною особою – підприємцем, яка здійснює незалежну професійну діяльність

Справа № 520/3939/19

Рішення КАС ВС від 02.09.2019 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/84077152>

Постанова ВП ВС від 04.12.2019 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/86401183>

ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<ol style="list-style-type: none">1) перебування позивача на обліку контролюючого органу як платника єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування як фізичної особи – підприємця та як особи, яка здійснює незалежну професійну діяльність2) встановлення контролюючим органом за власною ініціативою платнику єдиного внеску фізичній особі – підприємцю ознаки незалежної професійної діяльності, що обумовило виникнення в останнього обов'язку сформулювати та подати до органів доходів і зборів окремий звіт3) визначення статусу «фізичної особи – підприємця з ознакою здійснення незалежної професійної діяльності» на рівні підзаконних нормативно-правових актів4) можливість подвійного нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування за результатами здійснення одного й того ж виду господарської діяльності: як підприємницької, так і незалежної професійної діяльності
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>За наявного правового регулювання взяття та перебування на обліку платника ЄСВ фізичної особи – підприємця з ознакою провадження незалежної професійної діяльності не передбачено. Взяття контролюючим органом на облік особи як платника ЄСВ – фізичної особи – підприємця відповідно до пункту 4 частини першої статті 4 Закону України від 08.07.2010 № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» та внесення відомостей до реєстру застрахованих осіб унеможливує нарахування ЄСВ за іншим типом платника без прийняття відповідних рішень і внесення змін щодо попереднього обліку особи у спосіб, визначений Законом і підзаконними нормативно-правовими актами. Підзаконний нормативно-правовий акт спеціальної облікової політики в частині визначення такої категорії платників ЄСВ, як фізична особа - підприємець з ознакою здійснення незалежної професійної діяльності, не відповідає статті 4 Закону № 2464-VI. Зміна контролюючим органом обліку особи платника ЄСВ у спосіб, не встановлений Законом або встановлений підзаконним нормативно-правовим актом, який не відповідає Закону в цій частині, та нарахування на підставі таких дій ЄСВ суперечить принципам законності та належного врядування</p>

Про врахування доплат, передбачених для учасників бойових дій, під час перерахунку пенсій

Справа № 300/1695/19

Рішення КАС ВС від 09.12.2019 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/86360472>

Постанова ВП ВС від 08.04.2020 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/89180635>

ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>позивач – особа, звільнена з військової служби, яка отримує пенсію відповідно до Закону України від 09.04.1992 № 2262-XII «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб», має статус учасника бойових дій та їй у складі пенсії виплачуються підвищення пенсії в розмірі 25 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, на підставі частини четвертої статті 12 Закону України від 22.10.1993 № 3551-XII «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту», а також цільова грошова допомога на прожиття учаснику бойових дій у розмірі 40 гривень, передбачена Законом України від 16.03.2004 № 1603-IV «Про поліпшення матеріального становища учасників бойових дій та осіб з інвалідністю внаслідок війни»</p>
	<p>відповідач – відповідний територіальний орган ПФУ</p>
	<p>спір виник з аналогічних підстав у відносинах, що регулюються одними нормами права (у зв'язку з неперерахуванням та невиплатою (з урахуванням раніше виплачених сум) пенсії позивачеві з 05.01.2018 з урахуванням 100-відсоткового розміру доплат, передбачених законодавством для учасників бойових дій, а саме: підвищення пенсії в розмірі 25 відсотків прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, встановленого частиною четвертою статті 12 Закону № 3551-XII; цільової грошової допомоги на прожиття учаснику бойових дій у розмірі 40 гривень, передбаченої Законом № 1603-IV)</p>
	<p>позивачі заявили аналогічні позовні вимоги (по-різному висловлені, але однакові по суті: визнати протиправною бездіяльність та зобов'язати відповідача провести перерахунок та виплату (із вказуванням раніше виплачених сум) пенсії позивачеві з 05.01.2018 з урахуванням 100-відсоткового розміру зазначених доплат)</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>Підвищення до пенсії в розмірі 25 % прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, а також щомісячна цільова грошова допомога на прожиття, які встановлені законами для учасників бойових дій та виплачуються пенсійним органом у складі пенсії, є додатковою соціальною гарантією, зокрема, для військовослужбовців і нерозривно пов'язані з їх спеціальним правовим статусом, впливають з особливих умов проходження ними служби, а тому, як наслідок, не можуть бути зменшені урядом і повинні виплачуватися незалежно і самостійно в повному обсязі відповідно до встановлених цими актами розмірах, та не мають братися до уваги при перерахунку пенсійної виплати, проведеного на підставі постанови уряду</p>

Про оновлену довідку щодо розміру грошового забезпечення військовослужбовця

Справа № 160/8324/19

Рішення КАС ВС від 17.12.2019 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/86432492>

Постанова ВП ВС від 24.06.2020 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/90228179>

ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>ПОЗИВАЧ – особа, яка отримує пенсію відповідно до Закону України від 09.04.1992 № 2262-XII «Про пенсійне забезпечення осіб, звільнених з військової служби, та деяких інших осіб»</p> <p>ВІДПОВІДАЧ – орган, уповноважений видавати довідки про розмір грошового забезпечення для перерахунку пенсії</p> <p>СПІР виник з аналогічних підстав у відносинах, що регулюються одними нормами права (у зв'язку з відмовою уповноваженим органом підготувати та надати до територіального органу ПФУ оновлену довідку про розмір грошового забезпечення станом на 05.03.2019 із зазначенням відомостей про розмір щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (надбавки, доплати, підвищення) та премії для здійснення обчислення та перерахунку пенсії)</p> <p>ПОЗИВАЧІ заявили аналогічні позовні вимоги (по-різному висловлені, але однакові по суті: визнати протиправними дії відповідача щодо відмови позивачу у підготовці та наданні до територіального пенсійного органу оновленої довідки про розмір грошового забезпечення позивача станом на 05.03.2019 відповідно до вимог статей 43 і 63 Закону № 2262-XII, положень постанови КМУ № 704, з обов'язковим зазначенням відомостей про розміри щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (надбавки, доплати, підвищення) та премії для здійснення обчислення та перерахунку з 01.04.2019 основного розміру пенсії та зобов'язання відповідача підготувати та надати до територіального органу ПФУ таку довідку відповідно до вимог статей 43 і 63 Закону №2262-XII, статті 9 Закону України від 20.12.1991 № 2011-XII «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» та з урахуванням положень постанови КМУ № 704)</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>У разі прийняття КМУ рішення про зміну розміру хоча б одного з видів грошового забезпечення для визначених осіб або про введення для них нових щомісячних додаткових видів грошового забезпечення (надбавок, доплат, підвищень) та премій у розмірах, установлених законодавством після надходження від територіального пенсійного органу списків осіб, пенсії яких підлягають перерахунку, функції щодо складання довідки про розмір грошового забезпечення для перерахунку пенсій покладено на уповноважені для цього органи. Підставою для вчинення дій, спрямованих на перерахунок раніше призначених пенсій, може бути як відповідна заява пенсіонера та додані до неї документи, так і рішення, прийняте КМУ, про що уповноважені державні органи повідомляють орган ПФУ. До моменту отримання належної довідки від уповноваженого на це органу в пенсійного органу не виникає обов'язку з перерахунку пенсії особи</p>

Про право на обчислення пенсії по інвалідності особам, які брали участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи

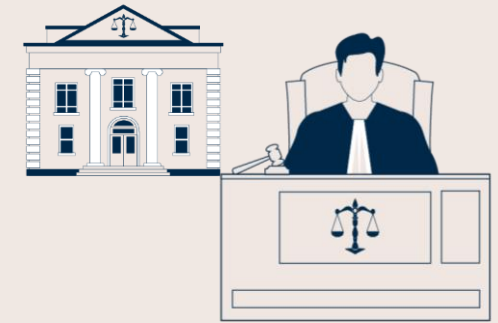
Справа № 520/1972/19

Рішення КАС ВС від 25.02.2020 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/87900805>

Постанова ВП ВС від 12.05.2021 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/97104083>

ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>позивач – особа, яка отримує пенсію по інвалідності або звернулась із заявою про переведення на цей вид пенсії, та брала участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, інших ядерних аварій та випробувань, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї під час військових зборів і внаслідок цього стала особою з інвалідністю</p> <p>відповідач – територіальний орган ПФУ</p> <p>предмет спору – обчислення пенсії по інвалідності, виходячи з п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 01 січня відповідного року відповідно до частини третьої статті 59 Закону № 796-XII</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>Особи, які брали участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи під час проходження служби, у тому числі військових зборів, та з огляду на це отримали інвалідність, мають право на обчислення пенсії по інвалідності на підставі частини третьої статті 59 Закону України від 28.02.1991 № 796-XII «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», виходячи з п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 01 січня відповідного року, як військовослужбовці, із 26.04.2019 – після дати ухвалення КСУ Рішення від 25.04.2019 № 1-р (II)/2019</p>

Про розрахункову величину для визначення розміру суддівської винагороди

Справа № 200/9195/19-а

Рішення КАС ВС від 11.03.2020 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/88124771>

Постанова ВП ВС від 04.11.2020 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/93302481>

ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>позивач – суддя, який не пройшов кваліфікаційне оцінювання з метою визначення здатності здійснювати правосуддя у відповідному суді</p> <p>відповідач – територіальне управління ДСА України</p> <p>спір виник з аналогічних підстав у відносинах, що регулюються одними нормами права (вплата суддям, які не пройшли кваліфікаційного оцінювання на відповідність займаній посаді, суддівської винагороди відповідно до пункту 23 Прикінцевих та перехідних положень Закону України від 02.06.2016 № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів», частини третьої статті 133 Закону України від 07.07.2010 № 2453-VI «Про судоустрій і статус суддів» у його первинній редакції, пункту 3 Прикінцевих та перехідних положень Закону № 1774-VIII, із застосуванням прожиткового мінімуму як розрахункової величини для розрахунку посадового окладу судді після набрання чинності Рішенням КСУ від 04.12.2018 № 11-р/2018)</p> <p>позивачі заявили аналогічні позовні вимоги (визнати протиправними дії відповідачів щодо нарахування й виплати суддям суддівської винагороди із застосуванням розміру посадового окладу – 15 прожиткових мінімумів та зобов'язати здійснити нарахування й виплату такої винагороди, виходячи з 15 мінімальних заробітних плат, починаючи з 04.12.2018 до 30.06.2019. Деякі позивачі додатково заявили вимоги про нарахування і виплату суддівської винагороди з додаванням надбавки за вислугу років у відповідних розмірах від посадового окладу)</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	З прийняттям Закону України від 06.12.2016 № 1774-VIII «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України», який набрав чинності 01.01.2017, запроваджено нову розрахункову величину для визначення розмірів тих чи інших виплат шляхом заміни мінімальної заробітної плати на прожитковий мінімум, відтак зміни зазнав не розмір суддівської винагороди, а розрахункова величина

Про порядок обчислення пенсії по інвалідності особам, які брали участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи

Справа № 520/12609/19

Рішення КАС ВС від 20.05.2020 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/89325555>

Постанова ВП ВС від 21.04.2021 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/96822604>

ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>позивач – особа, яка отримує пенсію по інвалідності та брала участь у ліквідації наслідків Чорнобильської катастрофи, інших ядерних аварій та випробувань, у військових навчаннях із застосуванням ядерної зброї під час військових зборів і внаслідок цього стала особою з інвалідністю</p> <hr/> <p>відповідач – територіальне управління ПФУ</p> <hr/> <p>предмет спору – обчислення пенсії по інвалідності, виходячи з п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 01 січня відповідного року відповідно до частини третьої статті 59 Закону № 796-XII</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>Обчислення пенсії по інвалідності відповідно до частини третьої статті 59 Закону України від 28.02.1991 № 796-XII «Про статус та соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», виходячи з п'ятикратного розміру мінімальної заробітної плати, встановленої законом на 1 січня відповідного року, можливе лише за бажанням особи з дати звернення із заявою до пенсійного органу та з урахуванням формули, передбаченої Порядком обчислення пенсій особам, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи, затвердженим постановою КМУ від 23.11.2011 № 1210</p>

Про перерахунок щомісячного довічного грошового утримання судді у відставці у зв'язку з ухваленням Конституційним Судом України Рішення від 18.02.2020 № 2-р/2020

Справа № 620/1116/20

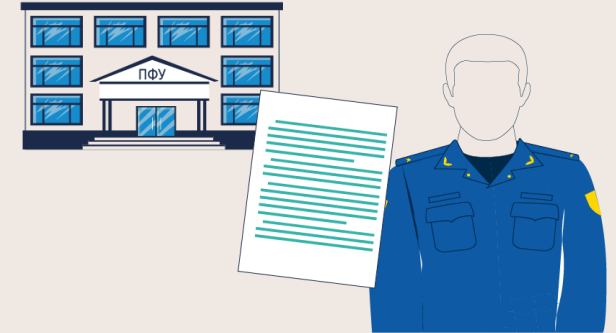
Рішення КАС ВС від 16.06.2020 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/89872243>

В апеляційному порядку не переглядалось

ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>позивач – суддя у відставці, який не проходив (не пройшов) кваліфікаційне оцінювання суддів під час перебування на посаді судді та (або) не пропрацював на посаді судді три роки після проходження кваліфікаційного оцінювання</p> <p>відповідач – територіальний орган ПФУ</p> <p>спір виник з аналогічних підстав у відносинах, що регулюються одними нормами права (у зв'язку з відмовою відповідним територіальним органом ПФУ здійснити перерахунок щомісячного грошового утримання судді у відставці після 18.02.2020 (дата ухвалення КСУ Рішення № 2-р/2020) з урахуванням розміру складових суддівської винагороди судді, який працює на відповідній посаді)</p> <p>позивачі заявили аналогічні позовні вимоги (по-різному висловлені, але однакові по суті: визнати протиправними дії відповідача щодо відмови позивачу – судді у відставці, який не проходив (не пройшов) кваліфікаційне оцінювання суддів та (або) не пропрацював на відповідній посаді судді три роки після проходження кваліфікаційного оцінювання, здійснити перерахунок та виплату щомісячного грошового утримання судді у відставці згідно з довідкою про суддівську винагороду працюючого на відповідній посаді судді, у правовідносинах, що виникли після дати ухвалення КСУ Рішення № 2-р/2020)</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>З дня ухвалення КСУ Рішення № 2-р/2020, яким були визнані неконституційними положення пункту 25 розділу XII «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 02.06.2016 № 1402-VIII «Про судоустрій і статус суддів», цей Закон не містить норм, які б по-різному визначали порядок обчислення розміру щомісячного довічного грошового утримання суддів у відставці в залежності від проходження кваліфікаційного оцінювання. Щомісячне довічне грошове утримання судді у відставці має бути співмірним із суддівською винагородою, яку отримує повноважний суддя</p>

Про право на перерахунок пенсії працівникам органів прокуратури у зв'язку з підвищенням заробітної плати

Справа № 560/2120/20

Рішення КАС ВС від 14.09.2020 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/91571313>

Постанова ВП ВС від 20.01.2021 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/95177444>

ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	позивач – особа, яка отримує пенсію, призначену відповідно до Закону № 1789-XII або Закону № 1697-VII
	відповідач – територіальний орган ПФУ
	предмет спору – вимога зобов'язати відповідача перерахувати пенсію відповідно до статті 50-1 Закону № 1789-XII або статті 86 Закону України «Про прокуратуру» № 1697-VII
	звернення до територіального органу ПФУ за перерахунком пенсії після 13.12.2019
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	Особи, яким призначені пенсії відповідно до Закону України «Про прокуратуру» (як від 05.11.1991 № 1789-XII, так і від 14.10.2014 № 1697-VII), мають право на перерахунок пенсії у зв'язку з підвищенням заробітної плати прокурорським працівникам, зокрема на підставі постанови КМУ від 30.08.2017 № 657 «Про внесення змін до деяких постанов КМУ щодо оплати праці працівників прокуратури», з 13.12.2019 – дня ухвалення КСУ Рішення № 7-р(II)/2019

Про відсутність права на отримання підвищення до пенсії непрацюючим пенсіонерам, які не проживають на території радіоактивного забруднення

Справа № 580/2371/20

Рішення КАС ВС від 23.09.2020 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/91722416>

Постанова ВП ВС від 31.03.2021 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96377415>

ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>позивач – особа, яка постраждала внаслідок Чорнобильської катастрофи, є непрацюючим пенсіонером та проживає на території, що до 01.01.2015 належала до зони посиленого радіоекологічного контролю</p> <p>відповідач – територіальний орган ПФУ</p> <p>предмет спору – нарахування та виплата із 17.07.2018 підвищення до пенсії непрацюючим пенсіонерам, які проживають на території радіоактивного забруднення, у розмірі, визначеному частиною другою статті 39 Закону № 796-XII, у редакції, чинній до 01.01.2015</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>У разі відсутності ознаки проживання на території радіоактивного забруднення непрацюючі пенсіонери, які проживають на території, що належить до зони посиленого радіоекологічного контролю, яка водночас за Законом України від 27.02.1991 № 791а-XII «Про правовий режим території, що зазнала радіоактивного забруднення внаслідок Чорнобильської катастрофи» не є зоною радіоактивного забруднення, не мають права на отримання підвищення до пенсії у розмірі однієї мінімальної заробітної плати відповідно до статті 39 Закону України від 28.02.1991 № 796-XII «Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи», у редакції, чинній до 01.01.2015, дія якої відновлена Рішенням КСУ від 17.07.2018 № 6-р/2018</p>

Про розмір разової грошової допомоги до 5 травня особам з інвалідністю внаслідок війни

Справа № 440/2722/20

Рішення КАС ВС від 29.09.2020 <http://reyestr.court.gov.ua/Review/91883790>

Постанова ВП ВС від 13.01.2021 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/94377739>

ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>позивач – особа, яка має статус особи з інвалідністю війни та має право на пільги, передбачені статтею 13 Закону № 3551-XII</p> <p>відповідач – орган, уповноважений здійснювати виплату разової щорічної грошової допомоги до 5 травня (УСЗН та/або Центр по нарахуванню та здійсненню соціальних виплат)</p> <p>предмет спору – розмір разової грошової допомоги до 5 травня у 2020 році</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>Із дня ухвалення КСУ Рішення від 27.02.2020 № 3-р/2020 розмір разової грошової допомоги до 5 травня особам з інвалідністю внаслідок війни у 2020 році підлягає нарахуванню і виплаті органом, уповноваженим здійснювати її виплату, у розмірі, визначеному статтею 13 Закону України від 22.10.1993 № 3551-XII «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту» у редакції Закону України від 25.12.1998 № 367-XIV «Про внесення змін до Закону України «Про статус ветеранів війни, гарантії їх соціального захисту»: щорічно до 5 травня інвалідам війни виплачується разова грошова допомога в розмірах: інвалідам I групи – десять мінімальних пенсій за віком; II групи – вісім мінімальних пенсій за віком; III групи – сім мінімальних пенсій за віком</p>

Про право на пенсію за віком на пільгових умовах

Справа № 360/3611/20

Рішення КАС ВС від 21.04.2021 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/96463469>

Постанова ВП ВС від 03.11.2021 <https://reyestr.court.gov.ua/Review/101211541>

ОЗНАКИ ТИПОВОЇ СПРАВИ	<p>ПОЗИВАЧ – особа, яка:</p> <ul style="list-style-type: none">- звернулася до територіального органу ПФУ за призначенням пенсії після 23.01.2020 з підстав, визначених статтею 13 Закону №1788-XII;- на момент звернення досягла: чоловіки – 55 років, жінки – 50 років;- набула стаж роботи, визначений статтею 13 Закону № 1788-XII
	<p>ВІДПОВІДАЧ – територіальний орган ПФУ</p>
	<p>ПРЕДМЕТ СПОРУ – оскарження дій територіального органу ПФУ щодо вирішення питання про призначення пенсії на пільгових умовах для працівників, зайнятих повний робочий день на роботах із шкідливими і важкими умовами праці</p>
ПРАВОВА ПОЗИЦІЯ	<p>Працівники, зайняті повний робочий день на роботах із шкідливими і важкими умовами праці, мають право на призначення пенсії за віком на пільгових умовах, зокрема після досягнення жінками 50 років, відповідно до статті 13 Закону України від 05.11.1991 № 1788-XII «Про пенсійне забезпечення», з урахуванням Рішення КСУ від 23.01.2020 № 1-р/2020</p>

КАС ВС – Касаційний адміністративний суд у складі Верховного Суду

ВП ВС – Велика Палата Верховного Суду

КМУ – Кабінет Міністрів України

КСУ – Конституційний Суд України

ПФУ – Пенсійний фонд України

ДМСУ – Державна міграційна служба України

МВС України – Міністерство внутрішніх справ України

СБУ – Служба безпеки України

ДСА України – Державна судова адміністрація України

УСЗН – Управління соціального захисту населення

ЄСВ – єдиний внесок на загальнообов'язкове державне соціальне страхування

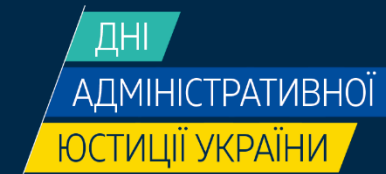
Інформація про зразкові справи розміщена в хронологічному порядку їх розгляду КАС ВС.

Верховний
Суд

системі
адміністративних
судів

Огляд-презентація судових рішень Верховного Суду у зразкових справах (2017–2022) / Упоряд.: правове управління (І) департаменту аналітичної та правової роботи апарату Верховного Суду. – Київ, 2022. – 28 с.

Застереження: видання містить загальну характеристику судових рішень. Для правильного розуміння ознак типової справи й висловленої в судовому рішенні правової позиції необхідно ознайомитися з його повним текстом, розміщеним у Єдиному державному реєстрі судових рішень.